

12. atala: KATALANAREN EREMUETAN BARN

Euskaldunontzat, katalana beti izan da erreferentziarik garrantzitsuenetako bat. Baina, zein da gaur egun katalanaren egoera hitz egiten den eremu zabalean? Hori jakin nahian, Izaro eta Kike bertara hurbildu dira, Valentzian hasi eta Perpinyà amaitu duten bidaia batean.

Katalana lau estatutan hitz egiten da: Espainian, Frantzian, Andorran eta Italian. Eta espainiar estatuan bost autonomiatan: Katalunian, Valentzian, Balearretan, Murtziako El Carxen eta Aragoiko Franja de Ponenten edo Sartaldeko Zerrendan.

Valentziako egoeraren berri eman du **Garikoitz Knörrek**. Hizkuntzalaria eta euskara irakaslea da bera. Valentzian, hizkuntzari denek valentziera esaten diotela argitu nahi izan du, baita hizkuntzaren batasuna defendatzen dutenek ere. Herrialdea bi zonaldeetan banatuta dago: valentzieraduna eta ez valentzieraduna, eta hiriburuan erabilera baxua izan arren, inguruko herrietan valentziera da

erabilera-hizkuntza nagusia.

Izarok, bitartean, **Valentziako Euskal Etxea** bisitatu du eta bertan euskara ikasten hasi berri diren ikasleei horretara bultzatu dituzten motibazioen inguruan galdetu die. Gaur egun 200 bat pertsona ari dira euskara ikasten Valentzian.

Gemma Sangines elkarrizketatu du Kikek Massalfassarren, Valentziatik gertu dagoen herri batean. Gemma TELP tailerren sortzaileetako bat da (Taller d'espai lingüístic personal), eta berauen bidez euskarari edo katalanari eutsi ahal izateko ahalduntzen dituzte herritarrak. Euskal Herrian ere maiz egon da ikastaroak ematen. Gemmak euskara Valentzian ikasi zuen, eta bere ekarpenak Euskaraldia bezalako ekimenak prestatzerakoan oso aintzat hartu izan dira.

Ferriol Macip Kataluniako Generalitatean ari da lanean, Hizkuntza Politikaren alorrean, okzitanieraren sustapenaren arduradun gisa. Katalunian biztanleen % 81 katalanez hitz egiteko gai da, baina erabilera askoz ere proportzio baxuagoetan dabil. Haren ustez, gaur egun zailtasunak daude katalanez normal egin ahal izateko hainbat esparrutan. Horri aurre egiteko **Mantinc el català** bezalako egitasmoak sortu dira.

Berak dioenez, katalanaren erabilera jaitsi egin da baita gazteen artean ere. Izarok Gracia auzoan gazteen artean egindako inkestaren emaitzak erakutsitakoan, Ferriolek nabarmendu du Gracia auzoa dela Bartzelonako arnaguneetako bat, baina hori ez dela ohiko egoera. Euskaldunok eta katalanek ditugun erronka komunak ere aipatu ditu: ikus-entzunezkoak, administrazioa, etorri berriak, etab.

Kikek, bitartean, **Carles Belda** musikaria elkarrizketatu du. Musika katalana indartsu ikusten du, eta askotariko eskaintza duela nabarmendu du. Euskal Herriko eta Kataluniako musikarien arteko harremanak sendoak direla aipatu du. Euskara nola ikasi zuen azaldu du eta elkarrizketaren amaieran **Tribuaren berbak** saioari eskaintako bertso bat oparitu digu.

Atalean bisitatu ez diren arren, Sardiniako L'Alguer eta Balearrei buruzko datu batzuk eman dira. L'Alguer hirian, biztanleen gehiengoak katalana ulertzen duen arren, transmisioa % 4koa da bakarrik. Balearrei dagokienez, irla bakoitzak hitz egiteko modu berezia du eta biztanleen % 97k ulertzen du, baina % 27k bakarrik erabiltzen du eta neurri politikoak ez daude erabilera igotzera zuzenduak.

Andorran **Monica Bonell** Kultura ministroa elkarrizketatu du Izarok. Berak adierazi du katalana dela Andorrako hizkuntza ofizial bakarra. Gehiengoak dakien arren, Andorraren kokapena dela medio eta kanpotik bertara doan jendearen kopurua aintzat harturik, hainbat neurri hartu dituzte hizkuntza babesteko, besteak beste, hiritartasuna lortzeko katalanaren oinarritzko ezagutza eskatzea. Bitxikeria bezala, Nazio Batuen Erakundean katalana entzun daiteke, eta entzun da, Andorrako ordezkariatzari esker.

Koldo Alvarez de Eulate gasteiztarra Andorrako futbol selekzioaren entrenatzailea da eta bertan bizi da aspalditik. Euskarari eutsi dio, eta seme-alabei ere transmititu die. Gobernua lanean ari dela aitortu du, baina zailtasunak ere ikusten dizkio hizkuntzaren sustapenari, Andorrako osaera soziodemografikoa dela medio, baina ahaleginean jarraitzea ezinbestekotzat jo du.

Bidaiari amaiera emateko Kike eta Izaro Ipar Kataluniara hurbildu dira. Perpinyà hirian **Enric Balaguer** aktibistarekin elkartu dira, eta honek egoera zaila den arren, mugimendu sozialetatik egiten ari diren lana nabarmendu du, eta gaur egun, irakaskuntzan katalanez edo katalana ikasten ari diren haurren kopurua handitzen ari dela azaldu du.

